

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

НН інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ

галузь знань_05 **Соціальні та поведінкові науки** _

спеціальність **053 Психологія**

освітня-програма **Практична психологія першого(бакалаврського)
рівня вищої освіти**

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри психології

Протокол № 1 від 27 серпня 2020 року

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ
Викладач (-і)	Дворніченко Лариса Леонідівна
Профайл викладача (-ів)	https://psy.sspu.edu.ua/index.php/kafedra/sklad-kafedri/39-dvornichenko
Контактний тел.	050 – 604-92-79
Е-mail:	laradvornichenko@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=3322
Консультації	Консультації проводяться в дистанційній формі за попереднім договором з викладачем (див. конт. тел.)

Анотація до дисципліни

Курс «Психологія спілкування» є обов'язковою дисципліною в процесі підготовки психологів. Курс «Психологія спілкування» є етапом підготовки фахівців, які навчаються за спеціальністю «Практична психологія». Вивчення курсу це важливий етап для подальшого оволодіння такими дисциплінами, як «Соціальна психологія», «Психологія управління», «Практикум з соціальної психології», «Основи психологічного консультування», «Психологія конфлікту» та ін. Особливістю даного курсу є проведення частини практичних занять у формі соціально-психологічного тренінгу.

Мета і завдання дисципліни

Мета даного курсу – ознайомити студентів з теоретичними основами міжособистісного спілкування, формування у слухачів умінь будувати продуктивні міжособистісні відносини в різних сферах життя.

Основними завданнями курсу є:

- Ознайомити слухачів з сучасними теоретичними концепціями спілкування та технологіями побудови ефективної взаємодії;
- Висвітлити бар'єри, та основні причини деструктивного спілкування;
- Проаналізувати стратегії та тактики маніпулювання, та шляхи запобігання маніпулятивної взаємодії;
- Розкрити фактори ефективного міжособистісного спілкування;
- Відпрацювати основні навички та психологічні прийоми якісної взаємодії.

Формат дисципліни.

Обсяг дисципліни

Вид занять	Загальна кількість годин
лекції	22
практичні заняття/ семінарські /лабораторні/індивідуальні	32
консультації	2
самостійна робота	64

Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс навчання	Семестр	Кількість кредитів/годин	Кількість змістовних модулів	Форма контролю	Нормативна/ вибіркова
2020	1	1	4	5	залік	нормативна

Результати навчання

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі професійної діяльності у галузі психології забезпечується наступними програмними результатами навчання. Майбутні психологи зможуть:

- Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
- Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Основні результати навчання, досягнення яких забезпечує дана дисципліна:

- Знати основні теоретичні положення теорії міжособистісного спілкування, його види, функції, структуру;

- Вміти аналізувати вербальні та невербальні прояви партнера по спілкуванню, та використовувати отриманні знання для будівництва ефективної взаємодії;
- Обирати і застосовувати ефективні тактики самопрезентації, адекватні до життєвих ситуацій;
- Вміти організовувати якісну взаємодію, спрямовану на досягнення мети групи.
- Розуміти стратегії і тактики маніпуляцій, оволодіти основними психологічними прийомами запобігання маніпулюванню;
- Розвивати здатність до самоаналізу та аналізу методів та прийомів ефективного спілкування;

Тематичний план вивчення дисципліни.

Розділ 1. Міжособистісне спілкування як предмет наукового аналізу

Тема 1.1. Вступ до психології спілкування.

Тема 1.2. Потреба в спілкуванні та методи її дослідження

Розділ 2. Міжособистісна комунікація.

Тема 2.1. Вербальна комунікація.

Тема 2.2. Невербальна комунікація.

Тема 2.3. Основи ефективного слухання.

Розділ 3. Сприймання і розуміння в структурі спілкування.

Тема 3.1. Соціальна перцепція.

Тема 3.2. Міжособистісне розуміння.

Розділ 4. Міжособистісна взаємодія.

Тема 4.1. Структура міжособистісної взаємодії.

Тема 4.2. Міжособистісна взаємодія в діловому спілкуванні, грі.

Тема 4.3. Стратегії і тактики впливу та маніпулювання.

Розділ 5. Міжособистісні стосунки.

Тема 5.1. Міжособистісна атракція.

Тема 5.2. Почуття та емоції у спілкуванні.

Тема 5.3. Розвиток стосунків.

Тема 5.4. Неформальне спілкування та довірчі стосунки.

Тема 5.5. Труднощі та дефекти спілкування.

Політика дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Перескладання модулів відбувається із дозволу завідувача кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Перескладання практичних, щодо вивчення теоретичного матеріалу відбувається протягом тижня після повернення студента з лікарняного, перескладання практичних які відбуваються у формі тренінгу є неможливим.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Академічна доброчесність

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності [Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка].

Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Система оцінювання та вимоги

Для оцінки результатів навчання в курсі використовуються: залік.

Поточний та підсумковий контроль проводяться відповідно до вимог Положення «Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу, затвердженого вченою Радою СумДПУ імені А. С. Макаренка (протокол №7 від 23.02.2015 р.).

Для поточного контролю використовуються поточне оцінювання, опитування та виступи на семінарських заняттях, активна участь у тренінгових заняттях, виконання експрес-тестів та тестів модульного контролю. Результати самостійної роботи контролюються з використанням технології дистанційного навчання.

Поточний контроль															Разом	Сума
РОЗДІЛ 1		РОЗДІЛ 2			РОЗДІЛ 3		РОЗДІЛ 4			РОЗДІЛ 5						
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	100	
1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5		
Поточний контроль															60	
5		3	3	5	3	3	3	5	5	5	5	5	5	5		
Контроль самостійної роботи															40	
	5			5		5			5		5	5	5	5		

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна:

1. Головаха Є. І., Паніна Н. В. Психологія людського взаєморозуміння . Київ : Ін-т соціології НАН України, 2014. 223с.
2. Корнєв М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психологія. К.: 1995. 304с.
3. Куницина В.Н., Казаринова Н.В. Погольша В.М. Межличностное общение. СПб, Питер, 2001, 544с.
4. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2008, 688с.
5. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. Підручник у 2 кн. Кн.1., К.: Либідь., 2004, 576с.
6. Пиз А. Пиз Б. Язык телодвижений. Как читать мысли других по их жестам. М.: Эксмо, 2009, 448с.
7. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Київ, Центр учбової літератури, 2008, 224с.
8. Щекин Г. Визуальная диагностика: познание людей по их внешности и поведению. К.: МАУП, 2020, 672с.

Додаткова:

1. Андреева М.Г. Социальная психология. – М: «Аспект-Пресс», 2017. 363с.
2. Бойко В.В. Энергия эмоций в общении: взгляд на себя и на других. М.: Издательский дом Фелинь, 1997, 472с.
3. Бодалев А.А. Личность и общение. Избранные труды М.: Международная педагогическая академия, 1995, 328с.
4. Гиппенрейтер Ю.Б. Общаться с ребенком. Как? М.: Астрель, 2008, 214с.
5. Джонсон, Девід В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування: пер. з англ. К.: «КМ Академія» 2003, 288с.
6. Зимбардо Ф., Ляйппе М. Социальное влияние СПб.: Питер, 2011, 448с.
7. Майерс Д. Социальная психология. СПб, Питер, 2011, 800с.
8. Пайнс Э., Маслич Кр. Практикум по социальной психологии. СПб.: Питер, 2001, 582с.
9. Шапарь В.Б. Мастерство общения и управления людьми Харьков: Клуб семейного досуга, 2010, 415с.